GAZETA KRAKOWSKA

Nro 79.

z KRAKOWA dnia 4 PAŹDZIERNIKA 1829 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 24 Września.

Zdanie *Sprawy odczytane przez Prezesa Komitetu JW. Senatora Kasztelana Lewińskiego, na posiedzeniu Właścicieli Listów Zastawnych.*

"Panowie Właściciele Listów Zastawnych!

Ustawa kredytowa [illegible] dzień dzisieyszy ogólne zebranie się właścicieli Listów Zastawnych, wkłada na Komitet przez was obrany obowiązek, postawienia wszystkich właścicieli Listów Zastawnych w możności ocenienia stanu Towarzystwa Kredytowego. W tym celu zabieraiąc głos imieniem Komitetu, mam sobie za powinność przedewszystkiem oddać cześć Prawu. Umiało ono pogodzić interes dłużnika z dobrem wierzyciela. We wszystkich innych Stowarzyszeniach Kredytowych Ziemskich, w obcych kraiach istnących, widziemy wykonanie praw w ręku samych dłużników; ustawa nasza, dla dobra właścicieli Listów Zastawnych przepisała władzę, z liczby wierzycieli wybieraną; władzę, dla którey wszystkie czynności Towarzystwa są iawne. Komitetowi właścicieli Listów Zastawnych służy wolność przeglądania w każdey chwili Xiąg i Aktów, tyczących się działań Towarzystwa; iest obecnym rewizyi Kassyi; zwraca swą baczność w czasie odbywaiącego się losowania półrocznego, ustanawiaiącego, które Listy Zastawne z funduszu amortyzacyynego zaspokoione bydź maią; czuwa nad dobrem właścicieli Listów Zastawnych przy spaleniu wyszłych z kursu Listów Zastawnych i Kuponów; assystuie przy wszystkich innych ważnieyszych zatrudnieniach Dyrekcyi Główney; zgoła, Komitet iest dostrzegaczem wszystkich działań nietylko Władz Towarzystwa, ale i prowadzenia się dłużników. Ta nowa dotąd w Stowarzyszeniach kredytowych nieznana Kontrolla, powiększa spokoyność każdego posiadacza Listów Zastawnych, i uwalnia go od konieczney potrzeby wglądania w stan dłużnika swego, a ieśli ma powody użalenia się na Władzę Towarzystwa, własny Komitet przybywa mu w pomoc. Ustawa Seymowa chcąc wpływ Komitetu właścicieli Listów Zastawnych tem wyżey podnieść, z woli Naymiłościwszego wiecznie trwałey pamięci dla każdego Polaka Monarchy Alexandra Igo umieściła w prawie przepis Artykułem 174 obięty, upoważniaiący Komitet właścicieli Listów Zastawnych w razie potrzeby do czynienia Królowi bezpośrednich przełożeń. Jest to droga

iedynie naywyższey w kraiu Władzy służąca; dobry Król otworzył ią Komitetowi, dla utwierdzenia kredytu Listów Zastawnych.

Zagraniczne Towarzystwa Kredytowe ustanawiaią dla właścicieli Dobr pożyczkę, w stosunku wykrycia ich wartości przez detaxacyią; środek ten okazał się w swych skutkach niepewnym, narażaiącym całe Towarzystwo i właścicieli Listów Zastawnych, szczególniey w czasach woiennych na straty; PrawodawcaPolski przeięty tem smutnem doświadczeniem zaradził wszelkiemu niebezpieczeństwu, kiedy w Artykule 5 i 6 Ustawy kredytowey podatek ofiary co do dobr szlacheckich i poduchownych, a lustracyie z roku 1789 co do dóbr Rządowych, położył za ogólną zasadę do przyzwania pożyczek. Podług tych prawideł dobra opłacaiące np 1000 zł. Pol. roczney ofiary, mogą zyskać 60,000 zł. Pol. aż do 75,000 zł. Pol. pożyczki. Władze Towarzystwa są upoważnione w miarę stanu dóbr, mnieyszą ilość pożyczki, przyznać, ale nie służy im wolność, przestąpienia granic ogólney zasady. Ta przezorność Prawodawcy obok solidarności Stowarzyszonych, nadaie Listom Zastawnym naywyższe bezpieczeństwo; lecz z drugiey strony ścieśnia właścicieli Dóbr Ziemskich do tego stopnia, że liczemy w kraiu maiątki, których wartość dziesięć, a nawet dwadzieścia razy iest wyższą od ilości pożyczki prawem dozwoloney. Tak niska pożyczka w stosunku do dzisieyszey wartości dóbr wypływa ztąd, że podatek ofiarą zwany, z czystego dochodu Dóbr Ziemskich wyciągnięty, pochodzi z epoki, w którey ziemianin przestawał iedynie na intrecie z ziarna. Dziś już zarząd rolnika Polskiego, sięgaiąc wszystkich prawie szczebłów przemysłu, odnosi nierównie wyższe korzyści, i wartość dóbr znacznie podwyższa. Przekonały się Izby seymuiące w czasie rozbioru tey zasady, o wielkiey w tem uciążliwości dla znaczney liczby właścicieli dóbr; ale chcąc podnieść uśpiony kredyt kraiowy, przyięły wszelkiego rodzaiu obostrzenia, dla okazania całey Europie, że są w chęci naylepszey uiszczania się swym wierzycielom z długów, ktoremi wszakże przez nieszczęśliwe koleie kraiu i klęski woienne są obarczeni.

Dłużnicy stoią istotnie pod rygorem nader surowym; chociaż w stosunku wartości dóbr, mały tylko udział pożyczki zyskuią, odpowiadaią solidarnie ieden za drugiego, Towarzystwo zaymuie naypierwsze mieysce w hypotece, a dłużnik składaiąc co pół roku 56tą część długu na fundusz amortyzacyyny, nie ma prawa wymagać wykreślenia z hypoteki tey upłaty, dopóki całkowicie nie uiści się; nadto poddaie on maiątek swóy w zastaw całego Towarzystwa, którego Władze maią prawo, przeciw opóźniaiącym się w uiszczeniu, bez wszelkich form prawnych, nietylko nieruchomość zaiąć w administracyią i wydzierżawić, ale w razie nieodebrania w tey drodze niezwłoczney satysfakcyi, w terminie krótkim dobra przez publiczną licytacyią, nawet za cenę Towarzystwu przynależną przedać. Komitet właścicieli Listow Zastawnych, zwracaiąc swą uwagę na wszystkie te okoliczności, którym Stowarzyszeni ulegaią, może śmiało nietylko w obliczu tu zgromadzonych właścicieli Listow Zastawnych, ale i całego świata powiedzieć: że Polskie Listy Zastwne są dziś naybezpiecznieyszemi papierami ze wszystkich w Europie istnących, iakoż zmiany polityczne nie powinnyby mieć żadnego wpływu na ich kurs; noszą bowiem cechę tak dalece Towarzystwa niezawisłego, że Skarb Królestwa Polskiego przystępuiąc do Towarzystwa Kredytowego, zrzekł się wszelkich dla siebie pra-

rogatyw; udzieloną sobie pożyczkę w równi z każdym prywatnym ziemianinem oparł na specyalnych hypotekach Dobr Narodowych; dopełnia wszelkich warunków prawem oznaczonych, i poddał się zupełnie Władzom Towarzystwa Kredytowego, bez naymnieyszego wpływu na wybór Urzędników.

Nie ieden zapewnie z interessantów przekonawszy się o ścisłey ostrości Prawa przeciw dłużnikom ustanowioney, z podziwieniem powie: dla czegóż więc Listy Zastawne nie stoią w równi z gotowizną? — nader przecież iasna niech mu służy odpowiedź, iż w kraiu naszym, który od piętnastu lat olbrzymim krokiem w przemyśle postępuie, spekulacyia nabywania Listów Zastawnych iest iedną z ostatnich; kapitaliści kupuią dobra zadłużone w cenie zapewniaiącey wyższe korzyści, zakładaią fabryki i rękodzielnie podwaiaiące ich kapitał, muruią domy po miastach przynoszące od 10 do 15 i więcey procentów. Rolnicy oczyszczeni z długów obracaią swe zarobki na podniesienie gospodarstwa, budowli i przemysłu wieyskiego, a szczególniey na polepszenie rodzaiu owiec. — Stan kupiecki przy wzrastaiącey ludności, i wewnętrznym, iako też i zewnętrznym handlu, nie ma potrzeby kupowania Listów Zastawnych; obraca swe fundusze bez narażenia onych, na powiększenie handlu.

Tak więc, mała tylko liczba mieszkańców, iako to: opieki nad nieletniemi, ludzie wiekiem przyciśnieni, lub mniey chętni do pracy, albo spoczynku szukaiący, obracaią swe kapitały na kupno Listów Zastawnych, z czego wynika, że wyższy lub niższy kurs Listów Zastawnych zawisł w znaczney części od kraiów sąsiedzkich. Nie mógł dotąd kurs Listów Zastawnych w kraiach obcych stanąć w równi z gotowizną, gdyż teraz dopiero nabieraią przekonania o wysokiem bezpieczeństwie tych papierów, i już dziś z naywiększą chęcią przyymuią one w naypierwszych stolicach i miastach handlowych Europy, a szczególniey tam, gdzie kapitaliści z trudnością trzy procent od swych summ zyskuią.

Dzięki JO. Xięciu Ministrowi Skarbu, który dla zagranicznych posiadaczów Listów Zastawnych ułatwił drogę do odbierania procentów iako i samych kapitałów w ich kraiu, co podnosi za granicą niewątpliwie kredyt tych papierów. — Towarzystwo Kredytowe winno wysokim talentom tego męża swoie istnienie. Tey prawdy nikt w narodzie zaprzeczyć nie może.

Nie będę zabierał czasu przedstawianiem szczegółowego rachunku całego Towarzystwa byłoby to powtórzeniem obrazu przez Dyrekcyią Główną publicznie wyłożonego, w ogólnem zatem wyrażeniu się mam honor donieść, iż od zawiązania się Towarzystwa Kredytowego do dnia 12 Września r. b. przyznała Dyrekcyia Główna pożyczki za 142,496,200 zł: Pol: Z tych wyszło z obiegu od początku utworzenia Towarzystwa, to iest od 12 Czerwca 1826 r. w przeciągu trzech lat w skutek wylosowania i wystąpienia 8,394,100 zł: Pol: Dyrekcyia Główna uiszczaiąc się chętnie swoim wierzycielom, ubolewa nad opóźnieniem się wielu interessantów niezgłaszaiących się o swe należności, które do 7 Września r. b. 1,685,829 zł: Pol: 5 gr: wynoszą.

Skutki dobrych praw zawisły zawsze od ścisłego ich wykonania, lecz i w tym względzie Instytucyia Kredytowa iest szczęśliwą. Postępowanie wszystkich władz Towarzystwa Kredytowego iest wzorowe. Dyrekcyia Główna tak w pierwiastkowem rozwinięciu Towarzystwa, iako i następnie w wykonaniu ustanowionych prawideł, dowio-

)2(

dla naywyższey gorliwości; z równemże poświęceniem się pracuią wszystkie Dyrekcyie Szczegółowe, Komitet Towarzystwa, ta nayważsza Stowarzyszonych Władza, przeięta duchem ustaw, oddaie się ciągle udoskonaleniu exekucyi prawa, a skrupulatna sprawiedliwość tak dla dłużników iako i wierzycieli, iest nieodstępną zasadą tey Magistratury. Z chlubą charakteru i oświaty narodowey wyznać należy, iż obywatel, rolnik, zaszczycony wyborem swoich ziomków, nie usuwa się, lecz częstokroć z poświęceniem własnego interessu, oddaie się chętnie dobru ogólnemu, a powodowany gorliwością wyrównywa w pracy i skrupulatności nayzdatnieyszym urzędnikom, którzy wszakże od młodszych lat sposobią się, gdy tamten w udoskonaleniu rolnictwa pomyślnosc kraiu przynosi. Nie są to płonne wyrazy, rzetelność ich stwierdza doswiadczenie; nie masz między właścicielami Listów Zastawnych ani iednego, którzy miał powody użalenia się na władze Towarzystwa, a przynaymniey dotąd do Komitetu żadne nie doszły skargi.

Komitet właścicieli Listów Zastawnych wywiązuiąc się w tym sposobie; z położonego w nim zaufania, ma honor zawiadomić Szanowne Zgromadzenie, iż gdy w skutek Art: 166 Prawa Seymowego, Radcy Jan Hrabia Jezierski i Dominik Krzywoszewski urzędowanie swe ukończyli, wybór dwóch Radców w moc Art: 188 Prawa Seymowego od Was Szanowni Panowie zależy. Komitet zaś dotychczasowy nie może zataić, ile urzędowanie iego stało się przyiemnem nie znalazłszy w działaniach władz Towarzystwa Kredytowego, nic przeciwnego dobru właścicieli Listów Zastawnych, owszem iest świadkiem naywyższey w służbie regularności i kwitnącego stanu tegoż Towarzystwa.,,

Przystąpiono potem do wyboru dwóch Radców, Komitetu, i z siedmiu osób zapisanych na listę Kandydatów, większością wotów głośnych, obranemi zostali na te urzędy: Krzywoszewski przez kresek 70, Wawrzeniec Baehrends przez kresek 73. Po ogłoszeniu których to wyborów Minister zamknął zebranie.

Obligacyie Udziałowe pożyczki 42,000,000 co raz większy obieg za granicą mieć zaczynaią, przechodzą one stopniowo z rąk spekulantów w ręce osób, które ie trzymaią iako papier corocznie przez narost procentu w wartości rosnący, w każdym czasie do zrealizowania łatwy, a daiący właścicielowi sposobność wygrania znaczney summy, ieżeli szczęście posiadanym numerom posłuży. Ułatwi się znacznie zagranicznym posiadaczom Obligacyi ściągnienie wygranych summ na losowaniu, przez zamiar iaki ma Bank Polski wypłacania corocznie w miesiąc po ciągnieniu we wszystkich znakomitych miastach, z któremi zostaie w stosunkach, a to za pomocą swoich korrespondentów: Schmädecke Wdowa et Comp: w Poznaniu, F. M. Magnus w Berlinie, Reimarus w Hamburgu, Couderc D. et M. P. Brants w Amsterdamie, A. Saportas w Antwerpii, PP. de Rothschild w Frankfurcie nad Menem i Paryżu, Michał Kaskel w Dreznie, Eichborn et Comp: w Wrocławiu, J. H. Stametz et Comp: w Wiedniu, Kirchmeyer i syn w Krakowie, A. Wereszczyńskiego w Odessie, Józefa Zawadzkiego w Wilnie, Wöhrmann i syn w Rydze, Pierling et Comp: w Petersburgu. Ewaluacyie kursu podług iakiego w każdym respective mieyscu wypłaty następować będą, Bank Polski w swoim czasie ma do wiadomości publiczney podać.

Z Petersburga d. 28 Sierpnia. D. K.

Wyiątek z listu pisanego z Erzerum d. 8 Lipca: — "Wszystkim ieńcom woiennym Tureckim pozwolono rozeyść się do domów a nawet 2000 Arnautow uwolniono; zatrzymano tylko Seraskiera z Baszami. W mieście znaleziono 156 porządnych dział, do 8000 pudów prochu; wielki zapas naboiów działowych i ręczney broni, arsenał, ludwisarnią, tudzież do 30,000 czetwierti pszenicy, ięczmięnia i sucharów. Na wysokich murach cytadelli ukazała się biała bandera z Cesarsko-Rossyskim herbem. Powiadaią, że Seraskier z początku kampanii zebrał był do 50,000 woyska; ale gdy wszystkie kuszenia się o Achałcych były bezskuteczne, przeto iego woysko postradało ducha. Jeżeli chciał a nie mógł zapobiedz naszemu zebraniu się w Karsie, tedy nie powinien był rozrywać sił swoich; 20,000 postawił on przeciwko nam w górach Saganługskich, a z 30,000 zaszedł nam drogę dnia 19, w Erzerum. Gdyby prócz 20,000 woyska stoiącego w pozycyi warowney, był wyszedł dnia 19go przeciwko nam ze wszystką resztą i zamiast prostego rekognoskowania, chcąc poznać nasze siły, gdyby był wydał bitwę stanowczą, wówczasby nie okazał był tego, że iest lichym woiownikiem i dowódcą, nieumieiącym kombinować rzeczy, i zgoła nie odpowiednim zaufania swego Sułtana. W reszcie szybkość poruszeń, zręczne obchodzenia, i stanowczość działań naszego Głównodowodzącego, bardziey pokonały nieprzyiaciela, aniżeli otwarta siła; albowiem u nas nie przyszło było ieszcze z nim do żwawey rozprawy, a żołnierze ze smutkiem opuszczali podniesione bagnety; pałasze tylko Kozaków i Muzułmanów strącały głowy w zawoiach. O dalszych szczegółach, o Erzerumie, ieżeli czas mieć będę, doniosę w listach następnych i tylko powiem, że możecie się spodziewać czegoś nowego, a wybornego, od Puskina, który teraz iest z nami w Erzerum.„

— Dnia 30 —

(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Dziś w uroczystość orderu S. Alexandra Newskiego, i w rocznicę Imienin J. C. Mości Wielkiego Xięcia Następcy Tronu, oraz w rocznicę Urodzin J. C. Mości Wielkiey Xiężney Ołgi, tudzież z powodu zaięcia Adryanopola i Kirk-Klissy przez woyska nasze, odprawiła się w Kościele S. Alexandra Newskiego solenna Msza i *Te Deum* w obecności NN. Cesarstwa Jchmość i J. C. Mości Wielkiego Xięcia Następcy Tronu. Członkowie Rady Państwa, Ministrowie, Jenerałowie, Senatorowie, Dwór i Ciało dyplomatyczne, znaydowali się na tem nabożeństwie. Wieczorem oświecono miasto.

Reskryptem z d. 17 b. m. N. Cesarz Jmć raczył mianować Jenerałów Poruczników: Włodka, Szefa dywizyi ułanów Litewskich, i Savoyni, Szefa 24tey dywizyi piechoty, Kawalerami wielkiego Krzyża 2giey klassy orderu S. Włodzimierza.

Order S. Anny 1szey klassy z koroną Cesarską otrzymali Jenerałowie Mójorowie: Welliaminow 2gi, Szef głównego sztabu oddzielnego korpusu Litewskiego, i Reibnitz, Szef 25tey dywizyi piechoty.

Major pułku Czerniechowskiego pieszego Rzymski-Korsaków, mianowany Kawalerem orderu S. Włodzimierza 4tey klassy z kokardą.

N. Cesarz Jmć przychylaiąc się do prośby kupców i obywateli miasta Bobruyska, przez Naywyższy Ukaz do Rządzącego Senatu pod dniem 2 b. m. raczył rozkazać: dla przywiedzenia do lepszego i przyzwoitszego stanu zabudowania tego miasta, dać mu ulgi na lat pięć, dla kupców od płacenia do

skarbu za prawo handlu powinności gieldsy-nych, a dla mieszczan od wznoszenia do skarbu podatku podusznego, licząc tę ulgę dla kupców i mieszczan, maiących iuż w Bobruysku osiadłość od 1 Stycznia 1830 roku, a dla tych, którzy w ciągu tych pięciu lat na nowo osiądą, od 1 Stycznia po ich zamieszkaniu w tem mieście i nabyciu własnych domów.

Z Odessy d. 24 Sierpnia D. K

Wyiątek z listu pisanego dnia 5 b. m. w koczowisku między Burgas i Adryanopolem: — "Po bitwie pod Kulenczą woysko Tureckie pokazywało nam się w dosyć okazałych massach; lecz W. Wezyr nie dał poznać ani cienia usiłowania dla oswobodzenia Sylistryi, a gdyśmy przedsięwzięli przebyć Bałkan, o czem nie mógł nie wiedzieć, gdyż nasze przysposobienia nie były robione potaiemnie, przestał na poleceniu oddziałom swoim nad Kamczykiem odwagi i baczności. Zasłona ta została zniesiona za pierwszem mocnem natarciem. Zanią góry nie stawiły żadney trudności w pochodzie. Drogi o 10 wiorst od morza były wyborne. Między Kraiową a Bukarestem są gorsze. Ten ogromny Bałkan iest raczey mistyfikacyią, i iest rzeczą niepoiętą, iakim sposobem mogła się ona tak długo utrzymać. Turcy są rozproszeni; ubolewamy, iż nam się pokazuią nie uzbroieni, z prośbą o karty bezpieczeństwa dla siebie i swych rodzin. Nasi Kozacy przestali prawie strzelać na oddziały nieprzyiacielskie, które nayczęściey proszą, aby mogły broń złożyć i odeyść. Dla Porty iest to chwila przesilenia, narod zupełnie sobie sprzykrzył Sułtana.,,

— Dnia 28 —

Wiadomości od oddzielnego Korpusu Jenerała Paszkiewicza dochodzą do początku zeszłego miciąca. Jenerał Paszkiewicz miał wyruszyć przeciw Trebizondzie i Tokat, i pierwszą z tych twierdz ściśle obległ. Codziennie wysyłaią ztąd mnóstwo statków naładowanych żywnością i furażem do portów Warny, Burgas i Sizipolis. Niektórzy wnoszą ztąd, iż gdy nawet pokóy zawarty zostanie, twierdze te otrzymaią mocne załogi. Także nasze eskadry na Czarnem morzu otrzymaią znaczne wzmocnienia, i ieżeli damy wiarę pogłoskom, tedy nawet po zawarciu pokoiu eskadry nasze rozdzielone będą po różnych portach Tureckich, aż póki Porta nie wypełni warunkow pokoiu.

Woienny bryg Mingrelia, pod dowództwem Kapitana-Porucznika Baguli, wyszedłszy pod żagle dnia 28 Sierpnia z Niady, zarzucił kotwicę w naszey przystani dnia 16 b. m. Przywiózł on klucze opanowaney przez nasze woyska twierdzy Midżia. W wilią przed odpłynieniem tego statku, nadeszła do Burgas wiadomość z główney kwatery z Adryanopola, że dnia 15 b. m. oczekiwano tamże przybycia Tureckich pełnomocników, których sam Sułtan wysłał dla niezwłocznego zawarcia pokoiu. Między pełnomocnikami znayduie się także Minister Skarbu W. Porty.

Mówią, że Sułtan ieździł po ulicach stolicy swoiey z chorągwią Mahometa, lecz powrócił do Seraiu nie wzbudziwszy zapału w mieszkańcach stolicy.

Midżia została wzięta przez 5 szalup kanonierskich, które były oddzielone od flotty, i wysłane dla rozpoznania brzegów. Turcy napadłszy na nie w nocy, zabili czterech maytków, wrócili się iednak o świcie, widząc zbliżaiące się nasze okręty. Maytkowie nasi ścigali ich i zaięli twierdzę, w którey znaleźli 9 dział i wzięli kilku ludzi w niewolą.

Odbieramy w tey chwili urzędowe doniesienie z Adryanopola z dnia 17 (29) Sierpnia, że w rzeczy samey pełnomocnicy Tureccy przybyli do główney kwatery dnia 15 (27) b. m.

Stan zdrowia staie się co dzień bardziey zaspokoiaiącym. Ani w mieście, ani na przedmieściu Moldawianka nic się nie zdarzyło, coby obawę wzbudzać mogło. Mieszkańcy Kuialnika i Ussatowego chutora są od 14tu dni w obozie i wszyscy zostaią w naylepszem zdrowiu. Doświadczenie okazało roztropność rozporządzenia nakazuiącego przeprowadzenie ze wsi do obozu; dla tego też i mieszkańcy przedmieścia Moldawianka, którzy byli otoczeni, przeprowadzeni zostali do obozu. Z podeyrzanych przeprowadzonych do tymczasowey kwarantanny w dniach 12 i 15 b. m. siedmiu zachorowało, a dwoch umarło.

Z Teodozyi d. 27 Lipca D. K.

Dnia 13 b. m. żona Kupca Sardyńskiego Leonarda Durante, mieszkaiącego w tuteyszem mieście, urodziła dwóch nieżywych synów, wzrostu miernego, zrosłych z sobą piersiami, o dwóch głowach, czterech rękach, i tyluż nogach. Matka przez trzy całe pory cierpiała, a nakoniec szczęśliwie odbyła połóg i zupełnie iest zdrowa. Ciało zmarłych natychmiast włożono do spirytusu, i będzie odesłane do Tauryckiey Zwierzchności medyczny, a ztamtąd do Gabinetu osobliwości.

Z Paryża d. 16 Września.

Dziś upływa pięć lat jak umarł Ludwik XVIII. nadawca konstytucyi. Dnia 19 b. m. w Kościele S. Rocha odprawione będą za duszę iego exekwiie. Ktokolwiek zechce się na nich znaydować, musi bydź żałobnie ubrany. Uroczystość ta odprawi się bez żadney okazałości, ale nazaiutrz czynione będą dobrodzieystwa godne pamięci zmarłego Monarchy. Nie będzie żadney mowy i pochwały; w wydanym w tey mierze programacie wyrażono: "Pochwała zmarłego, który za życia tak mężnie bronił dzieła swoiego, zostaie na wszystkich sercach wyryta.„

Z Tulonu piszą: że liniiowy okręt Zdobywca odpłynie dnia 16 b. m., któremu towarzyszyć ma kilka fregat i zdaie się bydź do Lewantu przeznaczony.

W Trypolis zaszła waśnia między Beiem i naszym Konsulem. Z mieszkania Konsulatu Francuzkiego zdięty został herb i zgromadzili się z tego powodu wszyscy zagraniczni Konsulowie. Mówią także, iż Bey pisał list do Króla naszego.

Nowy Minister morski w okólniku swoim do Prefektów morskich wyraził między innemi: "Rząd Królewski mocno postanowił nieodstępować od święconych przez konstytucyią zasad, przez które związki między Tronem i publiczną wolnością na wieczne czasy są zapewnione. Postępować będzie tą drogą z wytrwałością, umiarkowaniem i mocną wolą.„

Ministeryum zalecić miało Prefektom i Podprefektom, aby mieli baczne oko na woyskowych, osobliwie officerów.

Oto iest prospekt zawartego przez mieszkańców Bretanii związku, za którego ogłoszenie Dziennik Handlowy i inne pisma skonfiskowane zostały i Redaktorowie ich pociągnionemi są do sądu: "My podpisani mieszkańcy pięciu departamentów byłey prowincyi Bretanii, zostaiący pod sądownictwem i opieką Sądu Królewskiego w Rennes, i przez naszą i naczelników naszych rodzin przysięgę obowiązani do wierno-

ści Królowi i przywiązania do konstytucyi; zważywszy, iż garstka politycznych intrygantów, grozi zniszczeniem zapewnionych przez konstytucyią rękoymi; zważywszy, iż gdy mieszkańcy Bretanii znaleźli w tych rękoymiach wynagrodzenia za te, które im przy przyłączeniu do Francyi zapewnione zostały, obowiązek i interes nakazuią im zabezpieczyć resztę swych wolności i prerogatyw, i razem ich charakter i powinność nakazuią im naśladować wspaniałomyślnych swych przodków w opieraniu się zamachom, samowładności i nadużyciem Ministrowskiey Władzy; zważywszy, iż czynny opór sprawiłby wielkie nieszczęście, do którego niema nawet powodu, gdyż droga do prawnego oporu iest otwarta i spodziewamy się, że udanie się do Władzy sądowey naylepiey nciemięrzców przekona o zupełney naszey braterskiey zgodzie; z tego względu postanowiliśmy pod tarczą honoru i prawa: 1) Każdy z nas podpisze 10 franków, z obowiązkiem zapłacenia 10tey części podatków, iakie umieszczone są na liście obiorczey r. 1830 na ręce jeneralnych poborców, ieśli wypadnie potrzeba ich ustanowienia, iak poniższy 3ci artykuł przepisuie. 2) Te przez nas złożone summy stanowić maią wspólny fundusz Bretanii, który przeznaczony iest na wynagrodzenie kosztów podpisanych, iakie ponieść mogą przez opór przeciw nieprawnem podatkom, to iest: podatkom nałożonym nie wprawnym i konstytucyinym porządku bez dołożenia się Króla i obu Izb, iak konstytucyia przepisuie, lub też przez same Izby nieprawnie obrane. 3) Skoro nastąpi urzędowy wniosek, albo do zmienienia wbrew konstytucyi prawa obiorów, albo nałożenia nieprawnych podatków, ma z każdego powiatu przybydź do Pontivi po 2ch wysłańców, a skoro ich liczba doydzie do 20 obiorą z podpisanych dla każdego z 5 departamentów po 3 jeneralnych poborców i iednego podpoborcę. 4) Obowiązki podpoborców są następuiące: muszą zbierać podpisy i stósownie do 2go artykułu i starać się o potrzebne wynagrodzenie; na żądanie iednego z podpisuiących, któryby był przymuszany do zapłacenia nieprawnego podatku, winien podpoborca iego departamentu bronić go wszelkiemi prawnemi sposobami, i sprawców, popieraczów, rozpisuiących i wybieraiących nieprawnie nałożone podatki do sądu pociągnąć. 5) Podpisani mianuią Mandataryuszami swoiego powiatu PP...... ażeby stósownie do 3 artykułu zebrali się z Mandataryuszami innych powiatów, i ninieysze swoie podpisy jeneralnemu poborcy, skoro obrany zostanie, oddali.„

Dziennik *Messager* pisze, iż podobne iak w Bretanii związki, urządzane są w Lotaryngii, Burgundyi i Delfincie. Dziennik Kuryer dodaie, iż takowe związki istnieią od dwóch lat w Alsacyi i Lotaryngii.

— Dnia 18. —

Onegday odbyła się w St. Cloud pod prezydencyią Króla rada Ministrów, która 5 godzin trwała.

Przybył tu Jenerał Lafayette. Nieiaki Firmin napisał przeciw niemu pismo, ale w całym Paryżu żadna z drukarń nie chciała go swoim kosztem drukować. Autor będzie więc musiał wydać go swoim kosztem i sam czytać, bo pewnie nikt nie będzie.

Jenerał porucznik Rottembourg, który zabronił woyskowym pod iego dowództwem będącym, mówić o teraźnieyszem Ministeryum, został pozbawiony dowództwa nad 16tą dywizyią w Lill.

Minister spraw wewnętrznych Labourdonaye z pięciu dramatycznych cenzorów 2ch oddalił.

DODATEK
DO Nro 79.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 4 PAŹDZIERNIKA 1829 ROKU w NIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień	godzina	Barometr z reduk: na 0° r. cali	lin:	Therm: czyli stop. zim i ciepła stopnie	Higrometr stop:	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Wrz:	god: 7	27	5, 495	+ 9. 5	98	Zachodni średni	Pochmurno	
	27	,,	6, 627	+11. 8	85	,, ,,	,, ,,	
29.	3	,,	6, 814	+14. 1	78	,, słaby	Pogoda z chmur:	
	9	,,	8, 414	+ 8. 1	90	Połud: Ws. słaby	,, ,,	
		27	9, 42	+ 8. 7	98	Wschod słaby	Pochmurno	
30.	12	,,	9, 155	+13. 2	91	Wschodni średni	Pogoda z chmur:	
	3	,,	8, 998	+14. 7	85	,, ,,	Pochmurno	
	9	,,	9, 080	+11. 0	96	,, ,,	,, ,,	Deszcz.
	7	27	9, 034	+ 9. 3	99	Wschodni słaby	Pochmurno	
1.	12	,,	9, 055	+12. 4	91	Północny słaby	,, ,,	Mgła.
	3	,,	8, 746	+14. 0	90	,, ,,	Pogoda z Chmur:	Mgła.
	9	,,	8, 821	+10. 8	100	,, ,,	,, ,,	
	7	27	9, 339	+10. 2	95	Połnocny słaby	Chmury	
2.	12	,,	9, 324	+12. 9	75	Połud: Ws. słaby	Pogoda	
	3	,,	9, 035	+13. 8	72	Wschodni słaby	,, ,,	
	9	,,	9, 085	+ 7. 4	88	Połud: Ws. słaby	,, ,,	

J. K. *Steczkowski*, A. O. A.

— *Z Krakowa.* —

Gazeta Warszawska z dnia 27 Września zawiera: Z dwóch stron z Petersburga i Wiednia, nadeszły prywatne doniesienia, że dnia 10 Września zawarty został pokóy z Turcyią. Pod dniem zaś 29 Września pisze: Przez doniesienia wprost od weyska, potwierdza się wiadomość o zawarciu pokoiu dnia 14/2 b.m.

Gazeta Wiedeńska pod dniem 30 Września zawiera pod artykułem z Turcyi co następuie :

Z powodu zaczenaiącey się kwartalney prenumeraty od 1 Pazdziernika r. b. na Gazetę Krakowską, uprasza iey Redakcyia Łaskawych Czytelników o wczesne się zgłaszanie.

"Podług urzędowych doniesień pokóy między N. Cesarzem Wszech Rossyi i Portą Ottomańską podpisany został dnia 14 Września w Adryanopolu. Wszyscy przyiaciele powszechney spokoyności, do którey przywiązane iest nieodzownie dobro wszystkich poiedynczych kraiów, cieszyć się nieochybnie będą z tego ważnego wypadku. Warunki pokoiu obeymuią wszystkie w ostatnich latach zachodzące na Wschodzie pytania, a ukończenie przy świetnych powodzeniach woyny, czyni nadzieię długiego pożądanego dla Europy pokoiu.„

Z Madrytu d. 3 Września

Dnia 4 b. m. o godzinie 8 z rana opuścił Król San Ildefonso, udaiąc się do Eskurial. Lecz zaledwo godzinę drogi uiechał, gdy złamał się iego powóz i od okna skaliczył się w czoło; mimo iednak płynienia krwi, udał się w dalszą drogę i skaliczenie nie pociąga za sobą żadnych następności. J. K. M. zabawi kilka dni w Madrycie.

Wesele Królewskie odbędzie się w miesiącu Listopadzie.

Z rozkazu rządu Posłowie nasi przy Dworach zagranicznych przysłali tu poczet Emigrantów Hiszpańskich, do których, iak mówią, dołączone są tego rodzaiu uwagi, że oczekiwane powszechne przebaczenie nie zaraz ieszcze nastąpi.

Okręt Portugalski Minerwa uciekł się niedawno z Santander do Gibraltaru, którego lud zbuntował się na otwartem morzu; Kapitana i 5 podróżnych na czołno wrzucił, a sam popłynął do Ameryki. Nieszczęśliwi z wielką tylko trudnością dostali się do Kadyxu.

Mówią, iż przez wyrok wezwanemi będą obcy fabrykanci do osiądzenia w Hiszpanii pod nader korzystnemi warunkami.

Z Lizbony d. 6 Września.

Osiadły tu od 17 lat kupiec Angielski Marcos Ascoli został uwięziony i z kraiu wygnany. Zaniósł on zażalenie do rządu Angielskiego i żądał 100,000 franków wynagrodzenia. Jak słychać Minister Angielski Hr. Aberdeen wezwał Don Miguela do zapłacenia tey summy. Okręt Conceisao, z Tangeru przybyły, przywiózł Don Miguelowi dwóch lwów, których ieden z Afrykańskich Xiążąt w podarunku mu przysłał.

Z Londynu d. 16 Września.

Dnia 12 b. m. Xżę Wellington i Hr. Aberdeen mieli narady z sprawuiącym interessa Francyi P. Roth i Xciem Esterhazem.

Gazeta *Morning-Journal* dopuszczała się srogich obelg przeciw Xciu Wellington, nazywała go zdraycą i przypisywała mu zamysł obalenia konstytucyi. Sprzykrzyło się nakoniec Xięciu i pociągnął iey wydawcę do sądu.

Prospekt związku w Bretanii iest w naszych gazetach wydrukowany.

W kieszeniach wszystkich na Terceirze zabitych officerów Miguela znaleziono złote Hiszpańskie pieniądze.

Podług listów z Nowegoiorku pod dniem 16 z. m. Prezydent po dwa razy zapadł na apopleksyą, tak iż lękano się o iego życie i obłożono go siekaiącemi bańkami. Przez Nowoiorską Gazetę pod dniem 17 Sierpnia odebraliśmy z Nowego Orleanu doniesienia do 28 Lipca. Potwierdza się, iż przybyło tam na przewozowym okręcie Bingham 500 Hiszpańskich żołnierzy z rozpędzoney przez burzą dnia 14 przeciw Mexykowi przeznaczoney wyprawy Hiszpańskiey.

Diario Fluminense (Gazeta Brazylyska) nie wzmiankuie do 12 Lipca ani słowa o

sprawach Portugalskich i powrocie Królowey Donna Maryi. W Brazylii będą 3 nowe Biskupstwa utworzone. Rzeczona Gazeta donosi urzędownie o zawartym miedzy Brazyliią i Ziednoczonemi Stanami północney Ameryki dnia 28go Grudnia r. z. traktacie handlowym.

Z Bruxelli d. 16 Września.

Margrabia Badeński Wilhelm przybył tu wczoray z Ostendy.

Mówią, iż N. Król Jmć przychylaiąc się do prośby Ministra morskiego i Osad P. Clout, zezwolił na iego oddalenie od 1go Pazdziernika i udzielił mu tytuł Ministra stanu.

Kommissyia, którą Król wyznaczył do wydania niedrukowanych ięszcze dzieł tyczących się historyi Niderlandów, wydała prospekt różnych Kronik pisanych w ięzykach Flamanckim, Łacińskim, i Francuzkim. Cały ten zbiór wynosić będzie do 30 tomów.

Ustawa względem publicznych nauk ma bydź ieszcze w tym miesiącu ukończona.

Przybyli tu niedawno z Paryża officerowie Egipscy, znayduią się teraz w Amsterdamie.

Onegday w południe przebiegł tędy z Niemiec do Londynu Posłaniec stanu Angielski.

Z Sztokolmu d. 11 Września.

N. Król Jmć udzielił Kr. Pruskiemu Główno-Sztabowemu Lekarzowi P. Graefe i Kr. Pruskiemu taynemu pocztowemu Radcy Schmückert kommanderskie krzyże orderu Wazy, a Ces. Rossyyskiemu rzeczywistemu Radcy stanu Adelung, Ces. kollegialnemu Radcy Götze, Kr. Pruskiemu Superintendentowi Schubert, Kr. Duńskim Professorom Oehlenschläger i Rafu, i Kr. Duńskiemu Lekarzowi Schönberg krzyże kawalerskie orderu gwiazdy północney.

Królewicz Następca Tronu odbywa w pożądanym stanie zdrowia obroty z bombardową flotyllą.

Przed kilku dniami Stany Szlachecki, Duchowny, Mieyski i Włościański na ogólnem zgromadzeniu chciały uchwalić wynagrodzenie kosztów na koronacyią Królowey Jmci wyłożonych, ale J. K. M. iak zapewniaią nie zezwolił i oświadczył, że ie sam zastąpi.

Od granic Tureckich d. 26 Września

Gazeta Florencka donosi z Argos pod dniem 15 Sierpnia, iż narodowe Greckie Zgromadzenie ukończyło swoie prace. Potwierdziło akty obu ostatnich Zgromadzeń, wyłuszczyło Hr. Capodistrias swoie podziękowanie i zatwierdziwszy przez niego przedsięwzięte środki, nadało mu nieograniczoną władzę aż do zwołania przyszłego Zgromadzenia. Panhellion ma się na przyszłość Senatem nazywać: z listy 63 kandydatów obranych zostanie 21 (z pomiędzy których Prezydent obierze 6) W Zgromadzeniu prezydował Jerzy Sessini. Jenerał Trezel otrzymał naczelne dowództwo nad wszystkiemi regularnemi woyskami, a oddalaiącemu się Pułkownikowi Heydegger uchwaliło Zgromadzenie iednomyślnością podziękowanie i przyznało stopień Jenerała Greckiego.

Przybyły w 7 dniach z Korfu do Tryiestu okręt przywiózł tam wiadomość, iż rząd Angielski cofnął wyrzeczone nieuznanie nakazanych przez Prezydenta Grecyi blokad, tak iż Grecy nie doznaią odtąd żadnych przeszkód w przedsięwzięciach swoich przeciw Turkom.

DONIESIENIA.

W IMIENIU RZĄDU

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego, Miasta Krakowa i jego Okręgu.

TRYBUNAŁ PIERWSZEY INSTANCYI

wydał wyrok następuiący:

Wydział I.

Obecni:
Mąkolski Prezes.
Skarzyński Assessor Z. S.
Dudrewicz Assessor.
Kryszkier za Pisarza.

Działo się w Krakowie w Domu Władz Rządowych na Audyencyi publiczney Trybunału I. Instancyi dnia dwudziestego piątego Września, tysiąc ośmset dwudziestego dziewiątego roku.

TRYBUNAŁ

Powziąwszy wiadomość z odgłosu publicznego, iż Dawid Kliegel iest w swym handlu upadłym, co przyniesieniem Trybunałowi kluczy od Sklepu ztwierdzonem zostało, z tego powodu

TRYBUNAŁ

Postępuiąc w myśl Art: 13 i następnych K. H. K. III. upadłość Dawida Kliegel ogłasza, i przyłożenie pieczęci na sklepie i innych ruchomościach do tegoż Dawida Kliegel należących stanowi; tudzież Kommissarzem upadłey Massy P. Dudrewicza Assessora, a Kuratorami PP. Jana Bąkowskiego Adwokata i Rudolfa Kocha kupca mianuie, którzy pod zwierzchniczym dozorem wyznaczonego Kommissarza, wszelkich obowiązków, iakie im w tym względzie prawo wskazuie dopełniać maią; nakoniec

TRYBUNAŁ

W myśl powyżey wyrażonego Artykułu prawa Sąd Pokoiu Okręgu I. o przyłożenie pieczęci wzywa, co postanowiono mocą Wyroku w I. Instancyi z exekucyią bez kaucyi. (podpisano) *Mąkolski.* A. *Kryszkier* za Pisarza.

Zalecamy i rozkazuiemy wszystkim Komornikom (od którychby się tego domagano) aby Wyrok ninieyszy wyexekwowali, Prokuratorom aby tego dopilnowali, Kommendantom i Urzędnikom siły zbroyney, aby w razie potrzeby gdy o to prawnie wezwanemi zostaną woyskowey pomocy dodali. (podpisano) *Mąkolski.* A. *Kryszkier* za Pisarza.

Zgodność ninieyszego głównego wyciągu z oryginałem wyroku w Aktach Trybunału pozostałym zaświadczam (podpis:) Onufry *Męciński* P. T.

Zgodność ninieyszey kopii wierzytelney z głównym wyciągiem wyroku zaświadczam
Onufry *Męciński*, Pisarz Tryb.

Ekonomiia jeneralna Hrabstwa Tenczyńskiego uwiadomia ninieyszym, iż w Lesie Chełmku zwanym, za wsią Nielepicami, blisko Sowiarki przy gościńcu Krakowskim przyległym, 7 morgów 391 siągów Wiedeńskich, czyli 16 morgów 88 prętów miary Magdeburgskiey, naywiększą częścią Brzeziną mało co Sośniną zmieszany Drzewostan do spuszczenia z pnia przez publiczną Licytacyią sprzedany będzie. Dzień Licytacyi iest na 10 Października przyszłego miesiąca, która w kancelaryi Dominikalney w Tenczynku odbywać się będzie, przeznaczony. Chęć licytowania maiący, którzyby o tem Drzewostanie naocznie przekonać się chcieli, mogą się w tey mierze do Nadleśniczostwa w Zalesiu udać, a to im takowy okaże. O warunkach Licytacyi można się każdego czasu w Ekonomii jeneralney w Tenczynku dowiedzieć.